

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Disputatæ Dicuntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Vtrum liberum arbitrium in statu peccati mortalis sine gratia possit vitare
peccatum mortale.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

AD QUINTVM dicendum, quod quando natura inferior potest aliquid disponere, uel qualitercunque operari, non dicitur impossibile simpliciter, quamuis non possit perfici, nisi diuina operatione: sicut non dicimus esse impossibile simpliciter prolem in materno utero anima rationali animari. Et similiter quamuis liberatio a peccato fiat operatione diuina: quia tamen ad hoc liberum arbitrio cooperatur, non dicitur esse impossibile simpliciter.

AD SEXTVM dicendum, quod quamuis ille qui peccat in Spiritum sanctum ex inclinatione peccati contra gratiam Spiritus sancti operetur: quia tamen per hoc peccatum totaliter non est corruptus animus, remanet aliquis motus, licet debilis per quem potest aliquo modo gratiæ cooperari: non enim semper actu gratiæ resistit.

AD SEPTIMUM dicendum, quod peccatum in Spiritum sanctum non dicitur irremissibile, quin in hac uita remitti possit: sed quia non facile in hac uita remitti potest. Cuius difficultatis ratio est, quia peccatum prædictum contrariatur gratiæ directe, per quam peccatum dimittitur: uel irremissibile dicitur, quia non habet in se causam remissionis, cum sit ex malitia commissum: sicut habet peccatum quod ex infirmitate, uel ignorantia committitur.

AD OCTAVVM dicendum, quod non prohibetur aliquis pro quibuscunque peccatoribus in hac uita orare: sed in uerbis Apostoli inductis significat, quod non ad quemcumque pertinet pro obduratis in peccato orare, sed ad aliquem perfectum uirum: uel Apostolus loquitur de peccato ad mortem, quod. scilicet. que ad mortem durat. In uerbis autem Prophetæ ostenditur quod populus ille iusto Dei iudicio indignus erat, quod misericordiam consequeretur, non quod essent totaliter obstinati in malo.

AD NONVM dicendum, quod confirmatio in bono fit ex dono diuino. Et ideo nihil prohibet ex speciali privilegio gratiæ aliquibus uirioribus esse concessum, quamuis non hoc modo sint confirmati in bono, sicut & beati in patria, ut supra dictum est: hoc autem de confirmatione in malum dici non potest.

AD X. dicendum, quod ex hoc ipso quod angelus erat maiori facultate præditus, sequitur quod statim post primam electionem fuerit in peccato obstinatus, ut ex dictis patet. Augustinus autem non intendit probare, quod homo sit in peccato obstinatus: sed quia non sufficit ad hoc, quod per scriptum a peccato resurgat.

ARTICVLVS XII.

Utrum liberum arbitrium sine gratia in statu mortalis peccati vitare mortale peccatum possit.

DE DECIMO queritur, utrum liberum arbitrium sine gratia in statu peccati mortalis possit vitare peccatum mortale. Et videtur, quod non, per hoc quod dicitur Roma. 7. Non enim quod uolo bonum hoc ago: sed quod odi malum, illud facio, & loquor ergo persona damnati hominis, ut ibi quædam gl. dicit.

¶ 1. Præter. Peccatum mortale actuale gratius est, quam originale: sed aliquis in peccato originali si sit adultus, non potest uitare quin peccet mortaliter sine gratia: sic enim uitaret damnationem penæ sensibilis, quæ peccato actuali mortali debetur, & ita cum quantum ad adultos non sit medium inter illam damnationem, & gloriam uitæ æternæ, sequeretur quod possit adipisci uitam æternam sine gratia, quod est hæresis Pelagiana. ergo multo minus in statu peccati mortalis aliquis

potest peccatum mortale vitare, nisi gratia accepta.

¶ 3. Præter. Roma. 7. super illud, sed quod nolo illud facio &c. dicit Glo. Aug. nunc homo describitur sub lege positus ante gratiam. Tunc enim homo peccatis vincitur, dum uiribus suis iuste uiuere conatur sine adiutorio gratiæ liberantis, quæ liberum arbitrium liberat, ut liberatori credat, atque ita contra legem non peccet: peccare autem contra legem, est peccare mortaliter. ergo uidetur quod homo sine gratia peccatum mortale vitare non possit.

¶ 4. Præter. Aug. dicit in lib. de Perfectione iustitiæ, quod malitia se habet ad animam, sicut curitas ad tibiã, & quod actus peccati claudicationi comparat. claudicatio autem non potest uitari ab habente tibiã curuam, nisi prius tibiã sanetur. ergo nec peccatum mortale potest uitari ab eo, qui est in peccato, nisi prius per gratiam a peccato liberetur.

¶ 5. Præter. Greg. dicit, peccatum quod per poenitentiam non deletur, mox suo pondere ad aliud trahit: sed non deletur nisi per gratiam. ergo sine gratia homo peccator peccatum vitare non potest.

¶ 6. Præter. Secundum Aug. timor & ira sunt quædam passionnes & peccata: sed passionnes homo vitare non potest per liberum arbitrium. ergo nec a peccatis potest abstinere.

¶ 7. Præter. Illud quod est necessarium, uitari non potest: sed peccata quædam sunt necessaria, ut patet per illud Psal. 24. de necessitatibus meis erue me domine. ergo homo per liberum arbitrium peccatum vitare non potest.

¶ 8. Præter. Aug. dicit, nonnullum peccatum est, cum caro aduersus spiritum concupiscit: sed hoc non est in potestate liber. arb. quin caro concupiscat aduersus spiritum. ergo potestas liberi arbitrii non se extendit ad hoc, quod peccatum uitetur.

¶ 9. Præter. Potentia moriendi consequitur potentiam peccandi: homo enim in statu innocentie non poterat mori, nisi quia poterat peccare. ergo & necessitas moriendi consequitur ad necessitatem peccandi: sed homo in statu isto non potest vitare quin moriatur. ergo nec potest vitare quin peccet.

¶ 10. Præter. Ideo secundum Aug. homo poterat in statu innocentie stare, quia habebat sinceritatem naturæ ab omni labe peccati immunem: sed ista sinceritas non est in homine post ore gratia destituta. ergo non potest stare: sed necesse habet cadere post peccatum.

¶ 11. Præter. Vincere debet corona, ut patet Apoc. 3. sed si aliquis uitat peccatum, cum de peccato tæteratur, vincet peccatum & diabolum, lac. 3. resistite diabolo & fugiet a uobis. si ergo potest aliquis sine gratia peccatum vitare, poterit sine gratia coronam mereri, quod est hæreticum.

¶ 12. Præter. Augustinus in libr. Retra. dicit cogenti cupiditati uoluntas resistere non potest: sed cupiditas ad peccatum inducit. ergo uoluntas humana sine gratia non potest peccatum vitare.

¶ 13. Præter. Qui habet habitum necessario secundum habitum agit: sed ille qui est in peccato, habet habitum peccati. ergo uidetur, quod non possit vitare quin peccet.

¶ 14. Præter. Liberum arbitrium secundum Aug. est quo bonum eligitur gratia assistente, & malum gratia desistente. ergo uidetur quod ille qui caret gratia per liber. arb. semper eligat malum.

¶ 15. Præter. Quicumque potest non peccare, potest vincere mundum: nullus. n. aliter vincit mundum, nisi desistendo a peccato: sed nullus potest vincere mundum nisi per gratiam, quia ut dicitur 1. Ioan. 1. hæc est uictoria quæ uincit mundum, fides nostra. ergo aliquis sine gratia non potest peccatum vitare.

Quæst. disp. S. Tho. LLL 3 ¶ 16 Præter.

Non precul a princ. libr. co. 7.

35. moral. c. 11. in Ezechiele a medio.

14. de Ciuit. Dei cap. 8. & lib. 9. ca. 5. 4. tom. 5.

19. de Ciuit. Dei c. 4. 1. 5.

L. 1. retrah. c. 15. parum ante modis co. 4.

Referet Hugo lib. 1. de sacra. par. 6. c. 16. to. 3.

hominem peccatum evitare. Qui quidē error manifestissime doctrinæ Euāgelicæ contradicit, unde est per ecclesiam condemnatus. Fides autē catholica media uia incedit, ita libertatē arbitrij saluās, q̄ necessitatem gratiæ non excludit. Ad cuius euidentiā sciēdum est, quod cum liberum arb. sit q̄dam potentia constituta infra rōnem & supra motiuam exequentem, dupliciter aliquid extra potestatem liberi arbitrii uenitur. Vno modo ex hoc, quod excedit efficaciam motiue exequentis. quæ ad imperiū libe. arb. operatur: sicut volare non subest libe. arb. hominis, quia excedit vim potentie motiue in homine. Alio modo aliquid est extra potestatem libe. arb. quia ad ipsum rōnis actus non se extendit. Cum n. actus libe. arb. sit electio quæ consilium. i. deliberationem rationis sequitur, ad illud se libe. arb. extendere nō potest, quod deliberationem rōnis subterfugit: sicut sunt ea quæ impræmediate occurrunt. primo igitur modo p̄t̄i vitatio, uel p̄t̄i potestatem libe. arb. non excedit: quia quamuis experio peccati per actum exteriorem executione virtutis motiue peragatur, t̄n peccatum in ipsa uoluntate perficitur ante operis executionem per solum cōsensum. Vnde p̄ defectū uirtutis motiue non impeditur libe. arb. a p̄t̄o, uel eius vitatio, quamuis interdum impediatur ab executione, sicut cum quis uult occidere uel fornicari, uel furari, nec t̄n potest, sed secūdo modo p̄t̄i, uel eius vitatio p̄t̄ excedere libe. arb. potestatem, eo. s. quod aliquid p̄t̄ subito, & quasi repente occurrit, & sic electionem libe. arb. subterfugit, quamuis libe. arb. hoc possit facere uel uitare, si ad hoc suā attentionem uel conatum dirigeret. Dupliciter autē aliquid in nobis quasi rep̄tine accidit. Vno modo ex impetu passionis: motus n. iræ & concupiscentiæ interdum deliberationem rationis præuenit. Qui quidem motus in illicitum tendēs ex corruptione nature p̄t̄i ueniale est. Et ideo post statum nature corruptæ non in est potestare libe. arb. oīa huiusmodi peccata uitare, quia eius actum effugiunt: quamuis possit impedire aliquem istorū motuum si contra conetur. Non est autē possibile, ut homo continuo contra conetur ad hōi motus uitandos, p̄ varias humane mentis occupationes, & quietem necessariam. Quod quidem contingit ex hoc, quod inferiores uires non sunt totaliter rōni subiectæ, sicut erant in statu innocentie, quando homini hōi peccata omnia, & singula per liberum arbitrium uitare facillimum erat, eo quod nullus motus in inferioribus uiribus insurgere poterat, nisi s̄m dictamen rationis. Ad hanc autem rectitudinem homo in præsentī per gratiam nō reduci, communiter loquendo: sed hanc rectitudinē expectamus in statu gloriæ. Et ideo in hoc statu miserie post reparationem gratiæ, homo nō potest omnia peccata uenialia uitare: cum tamen in nullo libertati arbitrij præiudicet. Alio modo contingit aliquid in nobis, quasi rep̄tē ex inclinatione habitus. Vt enim Philosophus dicit in tertio Eth. Fortioris est in rep̄tē timoribus impavidum & imperturbatum esse, quā in præmanifestis. Ab habitu enim est magis operatio, quanto minus est ex præmeditatione, præmanifesta enim, id est, præcogitata aliquid præliget ex ratione & cogitatione sine habitu: sed rep̄tina sunt secundum habitum. Nec hoc est intelligendum, quod operatio secundum habitum uirtutis possit esse omnino absq̄: deliberatione, cum uirtus sit habitus electiuus: sed quia habent

ti habitum iam est in eius electione finis determinatus unde q̄n cumq̄; aliquid occurrit, ut conueniens illi fini, statim eligitur nisi ex aliqua attentiori, & maiori deliberatione impediatur. Homo autē qui est in peccato mortali, habitualiter peccato inhæret. Quamuis n. non semper habeat habitum uitij, quia ex vno actu luxuriæ habitus non generatur: uolūtas t̄n peccantis derelicto in cōmutabili bono, bono commutabili, quasi fini adhaeret. Et hōi adhaerens vis, & inclinatio in ea manet quousq̄; iterato bono in cōmutabili quasi fini inhæret. Et ideo q̄n homini sic disposito occurrit aliquid faciendū, quod præcedenti electioni conueniat, repente fertur in illud per electionē: nisi multa deliberatione seipsum cohibeat. Nec t̄n per hoc, qd sic rep̄tē illud eligit a peccato mortali excusatur, qd aliqua deliberatione indiget: quia deliberatio illa sufficit ad peccatum mortale, qua perpenditur id quod eligitur esse peccatum mortale & cōtra Deū. Ista autē deliberatio non sufficit ad retrahendū eū, qui est in peccato mortali. Non n. retrahit aliquis ab aliquo agendo in qd inclinatur, nisi inquātū illud sibi proponitur, ut malum. Ille autē, qui iam bonum in cōmutabile repudiavit pro cōmutabili bono, nō iā existimat ut malum, a bono in cōmutabili auerti, in quo ratio peccati mortalis perficitur: unde non retrahitur a peccando per hoc ipsum, qd aduerit aliquid esse peccatum mortale: sed oportet ulterius in considerando procedere quousq̄; perueniatur ad aliquid, qd non possit non existimare malū sicut est miseria, uel aliquid hōi. Vnde antequā tanta deliberatio fiat, quāta requiritur in homine sic disposito ad uitandum peccatum mortale, præcedit consensus in peccatum mortale. Et ideo supposita adhesionē liberi arbitrii ad peccatum mortale, siue ad finem indebitū, nō est in potestate eius quod uitet omnia peccata mortalia, quāuis unumquodq̄; possit uitare si contra nitatur: quia & si hoc uel illud uitauerit adhibēdo tantā deliberationē, quanta requiritur: nō t̄n p̄t̄ facere quin aliquā ante tantā deliberationē præueniat cōsensum in peccatum mortale, cū impossibile sit hominē semper, uel diu in tanta uigilantiā esse quanra ad hoc requiritur, p̄ multa, in quibus mēs hominis occupatur. Ab hac autē dispositione non remouetur nisi per gratiā, per quā solam efficitur, ut mens humana bono in cōmutabili per charitatē tamquā fini adhaereat. Patet ergo ex dictis, quod nec liberū arbitriū tollimus, cū dicimus quodlibet peccatum singulariter liberū arbitriū posse uitare, uel facere: nec iterū tollimus necessitatem gratiæ, cum dicimus hominem nō posse uitare omnia peccata uenialia, quāuis possit singula uitare, etiam habētē gratiam antequā gratia perficiatur in statu gloriæ, & hoc p̄p̄ motus corruptionē. Et cū dicamus hominē in peccato mortali existētē gratia destitutum oīa peccata mortalia non posse uitare, nisi gratia superueniat, quāuis singula possit uitare, & hoc p̄ adhesionē uoluntatis habitualē ad finē inordinatū, q̄ duo Aug. cōparat curuitati tibiæ, ex qua sequitur necessitas claudicandi, sic verificantur doctorū sententiæ, quæ circa hoc uarię uident. Quorū quidā dicūt hominē absq̄; habituali grā gratū faciente posse peccatum mortale uitare, quāuis nō sine diuino auxilio, q̄ hominē sua uolūtatē ad bona agēda, & mala uitanda gubernat: hoc n. uerū est, cum q̄ p̄t̄i conari uoluerit, ex quo cōtingit, ut possint singula uitari. Alij uero dicūt, qd nō p̄t̄ hō sine grā diu stare, qd peccet mortaliter. Quæst. disp. S. Tho. LLL 4 Quod

In isto art.

Lib. de pecc. sectione iustitiae nō p̄t̄i a princ. tom. 7.

Quod quidem verum est quantum ad hoc, quod non diu contingit hominem esse habitualiter dispositum ad peccandum, quin occurrat sibi repente aliquod operandum, in quo ex inclinatione mali habitus labitur in consensum peccati mortalis, cum non sit possibile hominem diu esse vigilem ad hoc, quod sufficientem sollicitudinem adhibeat ad vitandum peccatum mortale. Quia ergo utraque rationes verum concludunt aliquo modo, & aliquo modo falsum, ad utraque respondendum est.

AD PRIMUM ergo dicendum est, quod verbum illud Apostoli secundum diversas expositiones potest intelligi, & de peccato mortali, & de malo peccati mortalis, secundum quod loquitur ex persona hominis peccatoris, vel de malo peccati venialis, quantum ad primos motus, secundum quod loquitur in persona sua, vel aliorum iustorum, & utroque modo intelligendum est, quod cum voluntas naturalis sit ad vitacionem omnis mali, non potest homo peccator facere sine gratia, ut vitet omnia peccata mortalia, quamuis possit vitare singula. Et sic non potest sine gratia voluntatem naturalem implere, & similiter est de iusto respectu peccatorum venialium.

AD SECUNDUM dicendum, quod non est possibile aliquem adultum esse in solo peccato originali absque gratia, quia statim cum usum liberi arbitrii acceperit, si se ad gratiam preparauerit, gratiam habebit, alias ipsa negligentia ei imputabitur ad peccatum mortale. Ratio etiam praedicta videtur supponere in eueniens ad quod ducit. Si enim possibile est aliquem adultum in solo peccato originali esse, si in ipso instanti contingat eum mori, erit medius inter beatos, & eos, qui poena sensibili puniuntur, ad quod inconueniens praedicta ratio ducit. Vt in hoc vis non fiat, sciendum est, quod in peccato originali est habitualis auersio a bono incommutabili, cum habens peccatum originale non habeat cor Deo coniunctum per charitatem. Et sic quantum ad habituales auersiones eadem ratio est de existente in peccato originali & mortali, licet in peccato mortali super hoc sit habitualis conuersio ad indebitum finem. Et propterea non sequitur, quod si aliquis euadat damnationem ex libero arbitrio, propter hoc ex viribus liberi arbitrii possit gloriam acquirere, hoc enim maius est, ut patet instantia de homine in statu innocentiae.

AD TERTIUM dicendum, quod homo sine gratia peccato vincitur, ut contra legem agat, quia si hoc, vel illud peccatum vitare possit in contrarium conando, non tamen potest vitare omnia, ratione iam dicta.

AD QUARTUM dicendum, quod exemplum Augustini de curuitate quantum ad aliquid non est simile, quia scilicet non est in potestate tibiae, ut utatur curuitate, vel non utatur, ideo oportet omnem motum tibiae curuae claudicationem esse: liberum autem arbitrium potest uti vel non uti sua curuitate. Et ideo non oportet quod in quolibet actu suo peccet: sed potest quandoque vitare peccatum. Est autem simile quantum ad hoc, quod non est possibile omnia vitare, sicut dictum est.

AD QUINTUM dicendum, quod quamuis peccatum per penitentiam non delictum trahat ad aliud inclinando, tamen non est necessarium quod liberum arbitrium semper huic inclinationi obediat: sed potest in aliquo uno actu contra eam niti.

AD SEXTUM dicendum, quod timor & ira secundum quod sunt passiones, non sunt peccata mortalia, sed venialia, sunt enim primi motus.

AD SEPTIMUM dicendum, quod peccata dicuntur necessaria, in quantum non possunt vitari omnia, quamuis possint vitari singula.

AD OCTAVUM dicendum, quod cum caro concupiscit aduersus spiritum, est vitium, sed veniale peccati.

AD NONVM dicendum, quod necessitatem mortali concommitatur necessitas peccandi, vel venialiter, vel mortaliter nisi in personis privilegiatis. Christo & Beata Virgine, non autem necessitas peccandi moraliter, ut patet in habentibus gratiam.

AD X. respondetur sicut ad septimum.

AD XI. dicendum, quod corona datur ei, qui totaliter vincit mundum & peccatum. Qui autem vitat peccatum vitat, in alio perseverans, cum sit seruus, non est victor, nisi secundum quid, unde non meretur coronam.

AD XII. dicendum, quod cupiditas non potest intelligi esse cogens absolute liberum arbitrium, quia semper est liberum a coactione: sed dicitur cogens propter vehementiam inclinationis, cui tamen potest resisti, licet cum difficultate.

AD XIII. dicendum, quod liberum arbitrium potest uti habitu, vel non uti. Unde non oportet quod semper aliquis agat secundum habitum: sed potest aliquando contra habitum agere, licet cum difficultate. Non tamen manente habitu potest contingere, quod diu maneat nihil secundum habitum agens.

AD XIV. dicendum, quod gratia desinit liberum arbitrium per se potest malum eligere, non tamen necesse est, quod absque gratia quam faciente semper malum eligat.

AD XV. dicendum, quod non sequitur quod aliquis vitando peccatum vincat mundum, nisi omnino sit immensus a peccato, ut dictum est.

AD XVI. dicendum, quod praecipuum dupliciter obseruatur. Vno modo sic, quod obseruatum est meritum gloriae, & sic nullus potest sine gratia praedictum praecipuum, nec alia obseruare. Alio modo sic, quod obseruatum facit vitare penam, & sic sine gratia gratum faciente obseruari potest. Primo modo obseruatur quod substantia actus impletur cum modo conuenienti quem charitas ponit, & sic etiam praecipuum praedictum de dilectione, non tamen est praecipuum quam finis praecipui & forma aliorum peccatorum. Secundo modo obseruatur sola substantia actus adimpleta, quod contingit omnino in eo, qui non habet habitum charitatis, potest enim & minus iusta agere secundum Philosophum in 2. libro.

AD XVII. dicendum, quod ratio illa non est ad propositum. Dato enim quod aliquis non miserendo sit in hoc quod preparat se ad penitentiam nouum peccatum committit, tamen potest hoc peccatum vitare cum possit se preparare. Nec tamen oportet, quod peccator quandoque sui non miseretur penitendo, quod nouum peccatum committat: sed vitare potest, quando ad hoc ex aliqua speciali causa tenetur.

AD XVIII. dicendum, quod virtuosus potest non diligere Deum actualiter: sed contrarium agere patet cum peccat.

AD XIX. dicendum, quod quamuis habitus semper reddant similes actus, tamen habens habitum potest exire in actum contrarium habitui, quia non est necesse eum semper uti habitu.

AD XX. dicendum, quod caritas iustitia potest facere actum iustitiae imperfectum, qui est iusta agere, hoc propter principia naturalis iuris rationis manent non

In argum.

In corp. art. & ad 1. arg.

non autem potest facere actum iustitiae perfectum, A qui est facere iusta iuste, & sic aliquis iniustus potest interdum declinare a malo.

Ad XXI. dicendum, quod verbum Magistri non est intelligendum sic, quod necesse sit hominibus existentibus in peccato mortali cuilibet tentationi succumbere: sed quia nisi per gratiam a peccato liberetur, in aliquo peccato mortale quandoque incidet.

Ad XXII. dicendum, quod ideo necesse habemus in ordine dominica petere non solum, ut peccata praeterita nobis dimittantur, sed ut a futuris liberemur, quia nisi homo per gratiam liberetur, necesse habet quandoque incidere in peccatum per modum praedictum, quantum hoc, vel illud contranitando vitare possit.

Ad XIII. dicendum, quod desertus a luce gratiae necesse est, ut aliquando cadat: non tamen necesse est, ut in qualibet tentatione succumbat.

Ad PRIMVM vero quod in contrarium obicitur, dicitur, quod libertati arbitrii praedictum si peccatum vitare non posset in contrarium conando, non autem praedictum libertati arbitrii hoc homo facere non potest, ut sit in continua sollicitudine resistendi peccato: homine autem circa hoc non sollicito, pertrahit eum habitualis inclinatio in id, quod est habitui conveniens.

Ad SECUNDVM dicendum, quod liberum arbitrium propter hoc, quod habet dominium sui actus, potest quandoque ad hoc curam apponere, & non uti proprio defectu. Sed quia impossibile est eum semper curam apponere, aliquando sequitur, ut in actu deficiat.

Ad TERTIVM dicendum, quod sine consensu liberi arbitrii peccatum non agitur: sed consensus non sequitur habitualem inclinationem, nisi multa deliberatione praehabita, ut dictum est.

Ad QUARTVM dicendum, quod homo dicitur remediabiliter cecidisse, quia potest auxilio gratiae remedium habere, quamvis ad hoc potestas liberi arbitrii non sufficiat.

Ad QUINTVM dicendum, quod non posse peccare, & non posse non peccare, sunt contraria: posse vero peccare, & non peccare est medium inter ea. Unde ratio supponit falsum.

Ad SEXTVM dicendum, quod eligere, & consiliari non est nisi eorum, qui sunt in nobis. Sed sicut dicitur in 3. Ethic. ea quae per amicos facimus, aliquantulum per nos facimus. Et ideo liberum arbitrium potest habere electionem & consilium, non solum de illis ad quae sufficit propria potestas: sed de illis ad quae indiget diuino auxilio.

Ad SEPTIMVM dicendum, quod aliquis existens in peccato mortali potest vitare omnia peccata mortalia auxilio gratiae, potest etiam ex naturali virtute singulari vitare, quamvis non omnia: & ideo non sequitur quod peccatum committendo non peccet.

Ad OCTAVVM dicendum, quod necessitas peccati coactionem liberi arbitrii non ponit. Quamvis enim homo per seipsum ex illa necessitate se non possit eximere, potest tamen resistere aliquantulum ei, cuius necessitas dicitur, in quantum potest singulari vitare, licet non omnia.

Ad NONVM dicendum, quod peccatum effectum est quasi naturale peccatori: habitus enim sicut quaedam natura operatur in habente. Unde necessitas quae ex habitu est, reducitur ad naturalem inclinationem.

Ad X. dicendum, quod secundum Augustinum aliquid potest esse necessarium, & tamen voluntarium. Necesse enim voluntas miseriam abhorret, & hoc propter naturalem inclinationem, cui assimilatur inclinatio habitus.

Ad XI. dicendum, quod homo existens in peccato nullo modo potest se a peccato eximere quod iam commisit, nisi auxilio gratiae: quia non eximitur a peccato quod in auertione perficitur, nisi mens eius Deo adhaereat per charitatem, quae non ex libero arbitrio: sed in cordibus sanctorum per Spiritum sanctum diffunditur, ut dicitur Romano. 5.

ARTICVLVS XIII.

Verum quis in gratia existens, possit mortale peccatum vitare.

TERTIODECIMO quaeritur, utrum aliquis in gratia existens possit peccatum mortale vitare. Et videtur quod non. Nullus enim necessario habet petere a Deo illud, quod per seipsum potest: sed aliquis quantumcumque habeat gratiam, necesse habet petere a Deo, ut a futuris peccatis liberetur, unde 2. Corin. ultimo, Apostolus dicit fidelibus & sanctis loquens, Oramus autem Deum, ut nihil mali faciatis. ergo gratiam habentes non possunt peccatum vitare.

¶ 2. Præter. Gratiam habentes necesse habent orationem dominicam dicere: sed in ea petitur, ut homo absque peccato perseveret, secundum expositionem Cypriani, ut Augustinus narrat in lib. de Perseuerantia. ergo habens gratiam non potest per se peccatum mortale vitare.

¶ 3. Præter. Perseuerantia donum est Spiritus sancti: dona autem Spiritus sancti habere non est in potestate gratiam habentis. cum ergo ad perseuerantiam pertineat abstinere a peccato mortali usque ad finem vitae, videtur quod habens gratiam non possit peccatum mortale vitare.

¶ 4. Præter. Sicut se habet nihilum ad esse naturae, ita se habet defectus peccati ad esse gratiae: sed creatura quae consecuta est esse naturae a Deo, non potest seipsam conservare in esse naturae, quin in nihilum decidat nisi manu conditoris conservetur. ergo aliquis qui est consecutus gratiam, non potest per seipsum facere, quin in peccatum mortale incidat.

SED CONTRA est, quod dicitur 2. Cor. 12. Sufficit tibi gratia mea: non autem sufficit si per eam peccatum mortale vitare non possit. ergo per gratiam homo peccatum mortale vitare potest.

¶ 2. Præter. Hoc videtur ex verbis Magistri in 2. Sent. 2.5. dist. ubi sic dicit. Post reparationem homo ante confirmationem praemittitur concupiscentia, sed non vincitur: & habet quidem infirmitatem in malo, sed gratiam in bono, ut possit peccare propter libertatem & infirmitatem, & possit non peccare ad mortem propter libertatem & gratiam adiuantem.

RESPOND. Dicendum, quod aliud est dicere posse abstinere a peccato, & posse perseverare usque ad finem vitae in abstinentia a peccato. Cum enim dicitur aliquis posse abstinere a peccato, potentia fertur super negationem tantum, ut scilicet aliquis possit non peccare. Et hoc potest quilibet in gratia existens, loquendo de peccato mortali, quia habenti gratiam non inest aliqua habitualis inclinatio in peccatum, quin potius inest ei habitualis inclinatio ad vitandum peccatum. Et ideo, quando occurrit ei aliquid sub ratione peccati mortalis ex habituali inclinatione distat ab illo, nisi in contrarium nitatur concupiscentias sequendo: quas tamen non necesse habet sequi, & si non possit vitare quando aliquis motus concupiscentiae insurgit praeveniens totaliter actum liberi arbitrii. Sic ergo, quia non potest facere, quin aliquis motus concupiscentiae

1.2. q. 109. m.

c. 20. a m. dia. com. 7.

E

scntia